

ဟိန်ခိန်ဒီဘုၣ်အတၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ယးဒီး
“ပုၤအခွဲးအယၢ်”

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလူ့အခွင့်အရေးကြေငြာစာတမ်း

(ကညီကျိၣ် - မြန်မာဘာသာ)

လါအုၣ်ဖြၣ် ၂၀၀၉နံၣ်

တၢ်ဂီၤလၢလံာ်အံၤအပူၤဘၣ်တၢ်တုၤအီၤလၢ- စီၤတီၢ်န့ၢ်ထူ လါစ့

လံာ်စၢဖှိၣ်ဘၣ်ဃးဟီၣ်ခိၣ်ဒီဘၣ်အတၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ဃးဒီးပှၤ
အခွဲးအယၢ်(ယုၣ်ဒံၣ်အ့ၣ်အၣ်)အံၤ,ဘၣ်တၢ်ရၤလီၤအီၤလၢကညီၣ်ဂ့ၢ်ဝီ
ခွဲးယၢ်က ရှၢ်(ခ့ၣ် အ့ၣ် အၣ် က့ၣ်) ဖဲၣ်ၣ်ၣ်ၣ်ၣ် လါအ့ၣ်ဖျၢၣ်န့ၣ် လီၤ. လံာ်
အတၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ဃးဒီးပှၤအခွဲးအယၢ်အံၤတၢ်မ့ၢ်ကူအါထီၣ်
လၢကရၤလီၤအီၤအဂီၢ်သ့ဝဲဘၣ်ဆၣ်တၢ်ကဘၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်အခွဲးလၢ
ကညီၣ်ဂ့ၢ်ဝီခွဲးယၢ်ကရှၢ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလူ့အခွင့်အရေးကြေငြာစာတမ်းပါပုံများကို စောတောနေ
ထူးကရေးဆွဲပါသည်။အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလူ့အခွင့်အရေးကြေငြာစာတမ်း (UDHR)
ကိုကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့မှ၂၀၀၉ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင်ထုတ်ပြန်လိုက်ပါသည်။
ဤလူ့အခွင့်အရေးကြေငြာစာတမ်းကိုဖြန့်ချိရန် မိတ္တူကူးလိုလျှင်က
ရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့ထံမှခွင့်ပြုချက်ရယူရမည်ဖြစ်သည်။

လံာ်တဘျီအံၤတၢ်တဘၣ်ဆါအီၤဘၣ်

ပှဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယၢ်စံးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်.

ပှဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယၢ်စံးတၢ်န့ၣ်အခိပညီအိၣ်ဝဲအါမးလၢပတဲအီၤလီၤလီၤ တဘၣ်ဘၣ် - ပှအါဂၤနၢ်ပၢ်ဝဲဒီးတဲဝဲအခိပညီအိၣ်အါမံၤဒီးပှကညီ လၢဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘၣ်တဖၣ်စ့ၢ်ကိးဂ့ၢ်လိာ်ဘျီလိာ်အသးလၢတၢ်ဂ့ၢ်အံၤန့ၣ် လီၤ. ပှဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယၢ်စံးတၢ်န့ၣ်လီၤကၢ်ဒ်သိးနအဖီအိၣ်တၢ်ကပိး(မ့ တမ့ၢ်) တၢ်သူတကပၤအသိးန့ၣ်လီၤ. အဂ့ၢ်ဒ်လဲၣ်န့ၣ် တၢ်လၢပဖၢန့ၣ် လၢတၢ်ကပိးတကပၤဒီးတကပၤအပူၤန့ၣ်လီၤဆီလိာ်အသးဒီးအတၢ် ဝံၣ်တၢ်ဘဲစ့ၢ်ကိးလီၤဆီလိာ်အသးန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်လၢနကဖးကဲထီၣ် ကသူအံၤအဂီၢ် နကလိၣ်ဘၣ်တၢ်တဘျူးမံၤလၢတၢ်ကဘၣ်ယါယုာ်အီၤ န့ၣ်လီၤ.

လူ့အခွင့်အရေးဆိုသည်မှာအဘယ်နည်း။

လူ့အခွင့်အရေး၏ဝေါဟာရအဓိပ္ပယ်ကိုလူအများကတစ်ယောက်တစ်မျိုးစီဖွင့်ဆိုကြသဖြင့်၎င်း၏အဓိပ္ပယ်ကိုကျွန်ုပ်တို့ကတိုက်ရိုက်ဖွင့်ဆိုနိုင်ခြင်းမရှိပါ။ လူအများက၎င်း၏အဓိပ္ပယ်ကိုနားလည်သလိုအမျိုးမျိုးအဖုံဖုံဖွင့်ဆိုထားသည့်အပြင်ကမ္ဘာတဝှမ်းလုံးရှိလူအများကလည်းလူ့အခွင့်အရေး၏ဝေါဟာရအဓိပ္ပယ်နှင့်ပတ်သက်ပြီးညှင်းခုံပြောဆိုကြတာလည်းရှိပါသည်။ လူ့အခွင့်အရေးဆိုသည်မှာသင်ချက်မည့်တာလပေဟင်း(သို့)ဟင်းတစ်အိုးနှင့်တူပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်တာလပေဟင်း(သို့)ဟင်းတွင်ပါဝင်သောပစ္စည်းများကိုတာပစ္စည်းကတူညီကြောင်း နှိုင်းယှဉ်နိုင်သလို၎င်း၏အရသာကိုလည်းဘာနှင့်တူသလဲဆိုတာကို နှိုင်းယှဉ်နိုင်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ဒါပေမဲ့တာလပေဟင်း(သို့)ဟင်းတစ်အိုးရရှိဖို့(သို့)ချက်ဖို့အတွက်အမျိုးမျိုးသောပစ္စည်းနှင့်အမွှေးအကြိုင်များလိုအပ်ပါသည်။

တၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ယးဒီးဟီၣ်ခိၣ်ဒီဘၣ်အတၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ယး ဒီးပှၤအခွဲးအယၢ်

ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဘၣ်အတၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ယးဒီး “ပှၤအခွဲး
အယၢ်” အံၤဘၣ်တၢ်ကွဲးအီၤဖဲတၢ်ဒုးခံၤဘျီတဘျီဝံၤအလီၢ်ခံၤ၊
ဖဲပှၤကညီသ့ၣ်တဖၣ်အဲၣ်ဒီးဒီသဒၤဝဲဒၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ
အဘၣ်တၢ်မၤတရီၢ်တပါတ့ၢ်လံၤအီၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤအါန့ၣ်အန့ၣ်
အသုတကဲထီၣ်နီၣ်တဘျီတဂ့ၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဖး
ဒီးတၢ်ဆၢတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်ဆူဘီမုၢ်စၢဖိၣ်ကရၢအတၢ်အိၣ်ဖိၣ်ဒိၣ်
ဖဲ ၁၀သီ, လါဒံၣ်စဲဘၢၣ် ၁၉၄၈နံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်လံၤလံၤလံၤ,
မ့ၢ်ဝဲဖဲတၢ်ဆၢကတီၢ် ၁၀သီ, လါဒံၣ်စဲဘၢၣ်အကတီၢ်န့ၣ်တၢ်ဟ်ပ
နီၣ်စ့ၢ်ကိးမုၢ်နံၤဒ်အမ့ၢ် “ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဘၣ်ပှၤအခွဲးအယၢ်အမုၢ်နံၤ”
န့ၣ်လီၤ.

ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဘၣ်အတၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ယးဒီး “ပှၤအခွဲး
အယၢ်” တၢ်ကိးသတြီထီၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ဒီဘၣ်ကမျၢၢ်ခွဲးယၢ်အ
ဂီၢ်မ့ၢ်ဝဲဒၣ်တၢ်ဂ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢအဟ်ယုၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ကိးမံၤန့ၣ်လီၤ.
တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤဘၣ်တၢ်နီၤဖးလီၤအီၤလၢအမ့ၢ်ဝဲ “တၢ်ကတီၢ်
လၢညါ” လၢအအဲၣ်ဒီးတဲဖျါဝဲဘၣ်ယးဒီး ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဘၣ်အတၢ်
ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ယးဒီး “ပှၤအခွဲးအယၢ်” အတၢ်ပညိၣ်သ့ၣ်
တဖၣ် ဒီး အဆၢဖိ ၃၀ လၢအဟ်ယုၣ်ဒီးပှၤအခွဲးအယၢ်သ့ၣ်တ

ဖန်နုလီ၊ ဖဲလ၊ ၁၉၄၈ နံၣ်လံၤလံၤန့ၣ်၊ တၢ်ဂ့ၢ်အဆၢဖိတဖၣ် အကျါဘၣ်တၢ်တဲဖျါထီၣ်အီၤအါ လၢ “လံာ်တၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤ အပူၤ” နီၤအမ့ၢ် လံာ်တၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤလၢတၢ်ထီၣ်တၢ်မၤပယုဲ တၢ် (မ့တမ့ၢ်) လံာ်တၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤလၢအဘၣ်ဃးဒီးဖိသၣ် တဖၣ်န့ၣ်လီၤ၊ မ့ၢ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်အဝဲအံၤမ့ၢ်ဝဲတၢ်အၢၣ်လီၤဆၢတဲာ် တၢ် (တမ့ၢ်ဝဲဒၣ် လံာ်တၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤ) ဘၣ်န့ၣ်လီၤ၊ ထံကီၢ် ပဒိၣ်တဖၣ်တဆဲးလီၤဝဲစုမ့ၢ်ကျါလၢ ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဘၣ်အတၢ်ဘိး ဘၣ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ဃးဒီး “ပှၤအခွဲးအယာ်” အံၤဘၣ်ဒီးပှၤန့ၢ်စိန့ၢ် ကမိၤလၢကမၤလၢထီၣ်ပှၤထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အံၤတအိၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤတံာ် လီၤဆဲးဘၣ်န့ၣ်လီၤ၊ ဘၣ်ဆၣ်သနာ်က့ ထံဂုၤကီၢ်ဂၤ ပဒိၣ်ပပှၤ အါဖုအၢၣ်လီၤဝဲလၢကလူၤပိာ်ထွဲတၢ်ဂ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤဒီးဘၣ်တၢ် ဆိကမိၣ်အီၤဒ်သိးဟီၣ်ခိၣ်ဒီဘၣ်တၢ်ဘျၢလၢပှၤကိးဂၤဒဲးကယူး ယီၣ်ဟ်ကဲဝဲ၊ ပှၤတဂၤမ့ၢ်မၤတရီၤတပါဝဲဒီးကဘၣ်တၢ်ဆိကမိၣ် အီၤဒ်အမ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဘၣ်အပှၤမၤကမၣ်တၢ်ဖိတဂၤန့ၣ်လီၤ။

တၢ်သူတၢ်ကတိၤလၢတၢ်ကွဲးဖျါထီၣ် ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဘၣ်အတၢ် ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ဃးဒီး “ပှၤအခွဲးအယာ် ” အံၤန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ် ကတိၤလၢအထီဝဲဒီးကိဝဲဒၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ၊ မ့မ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်လၢအဘၣ် တၢ်ဟ်ဖျါထီၣ်လၢတၢ်ဖိလၢသ့ၣ်တဖၣ်အံၤဘၣ်တၢ်ဟံးန့ၢ်က့ၤ အီၤထဲအခိပညီတၢ်နီၢ်၊ တၢ်ဂ့ၢ်စ့ၢ်ကိးဖုၣ်ဝဲဒီးတၢ်ဟ်ဖျါထီၣ်စ့ၢ်ကိး အီၤယိယိဖိန့ၣ်လီၤ။

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလူ့အခွင့်အရေးကြေငြာစာတမ်း

ဤအပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလူ့အခွင့်အရေးကြေငြာစာတမ်းအားဒုတိယကမ္ဘာစစ်ပြီးတဲ့နောက်ပိုင်းမှာပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပြီး၎င်းအားပြဋ္ဌာန်ခြင်း၏အကြောင်းရင်းမှာလူသားတိုင်းမိမိတို့၏အခွင့်အရေးကိုကာကွယ်နိုင်ဖို့နှင့်အတိတ်ကလိုအကြမ်းဖက်ချိုးဖောက်ခံရခြင်းမှလွတ်မြောက်ရန်နှင့်နောက်တဖန်ဒီလိုအကြမ်းဖက်နှိပ်စက်မှုမျိုးဘယ်သောအခါမှထပ်မံဖြစ်တော့စေရန်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာ ၁၀ ရက်နေ့ က မ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အစည်းအဝေးကြီးတွင် ဤအပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလူ့အခွင့်အရေးကြေငြာစာတမ်းကြီးကိုအတည်ပြုခဲ့သည်။ နှစ် စဉ်ဒီဇင်ဘာ၁၀ရက်နေ့ကိုကမ္ဘာ့လူ့အခွင့်အရေးနေ့ဟုသတ်မှတ် လက်ခံခဲ့ကြသည်။

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလူ့အခွင့်အရေးကြေငြာစာတမ်းပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များသည်ကမ္ဘာပေါ်ရှိလူသားတိုင်း၏အခွင့်အရေးဟု ကြေငြာခြင်းမှာအကြောင်းအရင်းမျိုးစုံကိုအခြေခံသောကြောင့်ဖြစ် သည်။ ကြေငြာစာတမ်း၏စကားချီး(နိဒါန်း)တွင်အပြည်ပြည် ဆိုင်ရာလူ့အခွင့်အရေးကြေငြာစာတမ်း၏ရည်ရွယ်ချက်နှင့်အနှစ်သာရများအားဖော်ပြထားပြီးလူ့အခွင့်အရေးများနှင့်ပတ်သက် ၍အပိုဒ်(၃၀) ထဲတွင်ထပ်မံဖော်ပြထားပါသည်။ ၁၉၄၈ခုနှစ်ကတည်းကစ၍ပဋိညာဉ်စာချုပ်စာတမ်းတော်တော်များများတွင်စတင်ဆွေးနွေးလာ သည်ကို တွေ့ရမည်။ ၎င်းကြေငြာစာတမ်းကိုအခြေခံသောစာချုပ်စာတမ်းများဖြစ်ကြသည့်အကြမ်းဖက်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ဆန့်ကျင်သည့် ပဋိညာဉ်စာချုပ်စာ တမ်းများ (သို့)ကလေးသူငယ်များ နှင့် ဆိုင်သောစာ

ချုပ်စာ တမ်းများစသောစာချုပ်စာတမ်းများပေါ်လာသည်ကိုတွေ့ရပါမည်။ ပြဋ္ဌာန်းချက်များပါအပိုဒ်များကိုအခြေခံ၍ပဋိညာဏ်စာချုပ်စာတမ်းများကိုအဆုံးအဖြတ်မှန်မှန်ကန်ကန်ပေးလာနိုင်သောကြောင့် ဤအပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလူ့အခွင့်အရေးကြေငြာစာတမ်းကြီးအား ကြေငြာစာတမ်းအဖြစ်လက်ခံအသိမှတ်ပြုရန်ထိုအစည်းအဝေးတွင်ဆုံးဖြတ်သတ်မှတ်ခဲ့သည်။ ကြေငြာစာတမ်းပါအချက်များအားချိုးဖောက်ပါက အရေးယူဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက်မည်သည့်အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းမျှ မရှိခြင်းနှင့်နိုင်ငံတော်အစိုးရများသည်အရေးယူနိုင်ဖို့အတွက်လက်မှတ်ထိုးထားခြင်းမရှိပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသည်မှာ၎င်းကြေငြာစာတမ်းအားလူ့အခွင့်အရေးနှင့်ပတ်သက်သည့်အထွေထွေကြေငြာစာတမ်းအဖြစ်လက်ခံအသိအမှတ်ပြုခြင်းဖြစ်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်းကြေငြာစာတမ်းတွင်ပါသည့်ပြဋ္ဌာန်းချက်များကိုတစ်ကမ္ဘာလုံးနှင့်ဆိုင်သောစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းစံအဖြစ်ရိုသေလိုက်နာပြီး အသိအမှတ်ပြုရန်နိုင်ငံအများစုကသဘောတူညီခဲ့ပြီးစားတမ်းပါအချက်များကိုချိုးဖောက်ပါက ပြစ်မှုကျူးလွန်သူအဖြစ်မှတ်ယူရမည်ဖြစ်သည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလူ့အခွင့်အရေးကြေငြာစာတမ်းအားလွယ်ကူစွာသဘောပေါက်နားလည်နိုင်ရန်ရှင်းလင်းရေးသားဖော်ပြထားသည့်စကားလုံးများနှင့်အဓိပ္ပာယ်များသည်ရှည်လျားပြီးအလွယ်တကူသဘောပေါက်နားလည်နိုင်ရန်အတွက်မလွယ်လှပါ။ အောက်ဖော်ပြပါအချက်များသည်လိုရင်းတိုရှင်းသဘောပေါက်နားလည်နိုင်ရန်အဓိကအချက်များကိုသာဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

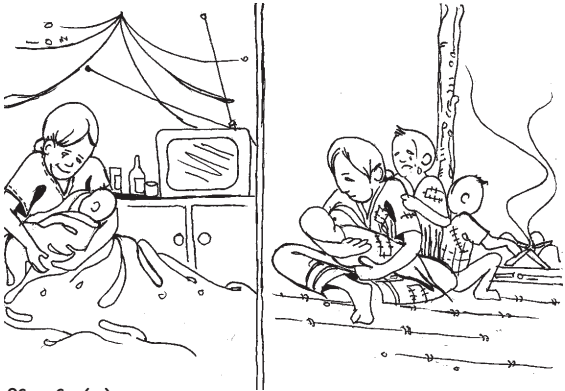
တၢ်ကတိၤလၢညါ

တၢ်တီၢ်နီၣ်ဟံၣ်ကဲ ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိကိးဂၤဒဲးအသူးအသ့ၣ် အတၢ်န့ၣ်
သါလၢအတၢ်ဒီးန့ၣ်အခွဲးအယၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်တၢ်
အခိၣ်ထံးလၢတၢ်သဘျ့. တၢ်တီၢ်တၢ်တြၢ်ဒီးတၢ်မ့ၢ်တၢ်ခုၣ်လၢ
ဟီၣ်ခိၣ်ချၢအံၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကွၢ်ကဟံၣ်ဒီးဆိကမိၣ်ဆံး ပှၤအဂၤ
တဖၣ်အခွဲးအယၢ်န့ၣ်ဒုးကဲထီၣ်တၢ်မၤဆူၣ်မၤစိး လၢအမၤဘၣ်
ဒီး, မၤသးအုးပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိကိးဂၤဒဲးအသ့ၣ်အသးန့ၣ်လီၤ. တၢ်
ကဲထီၣ်သးလၢပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိကိးဂၤဒဲးန့ၣ်အဲၣ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဝဲတၢ်သ
ဘျ့လၢတၢ်စံးတၢ်ကတိၤ, တၢ်စူၢ်တၢ်နၢ် ဒီးတၢ်သဘျ့လၢကပူၤ
ဖျးဒီးတၢ်ပျံၤတၢ်ဖုး, တၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘီၣ်ဒီးတၢ်လိၣ်ဘၣ်အဲၣ်ဒီး
သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ထံကီၢ်ပဒိၣ်တဖၣ်ကဘၣ်ဟံၣ်လုၢ်ဟံၣ်ပှၤ ဒီးက
ဟုကယၢ်တၢ်ဘျၢအဝဲအံၤ ဒီးပှၤကညီ (ထံဖိကီၢ်ဖိ) တဖၣ်စ့ၢ်
ကိးတဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲတၢ်ဒုးတၢ်ယၤဘၣ်အမဲၣ်ညါ ထံကီၢ်အဂၤ
တဖၣ်ကကဲထီၣ်ဒီးတံၤဒီးသကိးလၢအဂ့ၤဒီးဒုးဒိၣ်ထီၣ်တၢ်သဘျ့
လၢအလၢအပဲၤဒီးပှၤကညီအတၢ်အိၣ်မူအတီၤပတီၢ်န့ၣ်လီၤ. ထံ
ကီၢ်ကရၢဖိတဖၣ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤသကိးဝဲတၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်ဟံၣ်ဖျါ
ထီၣ်အီၤလၢလၢ်တဖၣ်အံၤ လၢတၢ်ကမၤသကိးတၢ်တပူၤယိၣ်ဖျိ
တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါလၢပှၤကိးဂၤဒဲးအဂီၢ်ဘၣ်ယးဒီးပှၤအခွဲးအ
ယၢ်လၢကမၤန့ၣ်သကိးဝဲတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်အံၤလၢပှၤကိးဂၤဒဲးအဂီၢ်
န့ၣ်လီၤ.

စကားချီး (နိဒါန်း)

လူသားတိုင်းသည်လူ့ဂုဏ်သိက္ခာနှင့်လူတိုင်းအညီအမျှခံစားပိုင်ခွင့်ရှိသည့် အခွင့်အရေးများကို လွတ်လပ်မှု၊ တရားမျှတမှုနှင့် ငြိမ်းချမ်းမှုတို့၏အခြေခံမှလေးစားအသိမှတ်ပြုခြင်းရှိရမည်။ အခြားသူများ၏ အခွင့်အရေးများကိုအရေးမထားခြင်းနှင့်မထိလေးစားပြုခြင်းတို့သည် အကြမ်းဖက်ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်ခြင်းအပြုအမူကိုဖြစ်ပေါ်စေပြီးလူသားတိုင်း၏စိတ်နှလုံးမချမ်းမြေ့ခြင်းနှင့်လူ့အဖွဲ့အစည်းတည်ငြိမ်ခြင်းကိုပျက်ပြားစေသည်။ လူတိုင်းသည်လွတ်လပ်စွာပြောဆိုခွင့်၊ယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့်၊ ကြောက်ရွံ့ထိန်လန့်ခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခွင့်နှင့် မူလလွတ်လပ် မှုအခွင့်အရေးများတို့ကိုလိုအပ်တောင်းတကြသည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ဤအခွင့်အရေးများဆိုင်ရာကြေငြာစာတမ်းပါအချက်များကို ရိုသေ လေးစား လိုက်နာ ပါကတိုင်းသူပြည် သားများ သည်အစိုးရအားတော်လှန်ပုန်ကန်ခြင်းမပြုသည့်အပြင်တခြားသောတိုင်းပြည်များနှင့်ရင်းနှီးစွာမဟာမိတ်ဖြစ်စေရန်အထောက်အကူပြုမည့်အပြင်ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကိုအတူတကွပိုမိုတိုးတက်သောအခြေအနေသို့ ဖော်ဆောင်နိုင်ပြီးကောင်းမွန်သောလူ့ဘဝအဆင့်အတန်းကို မြှင့်တင်နိုင် မည်ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသည်အောက်ပါဖော်ပြမည့်ကြေငြာစာတမ်း ပါအချက်အလက်များကိုလူသားတိုင်းသိရှိနားလည် လက်ခံကျင့်သုံးနိုင်ရန် အတူတကွအတူတကွပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပြီးနေရာအနှံ့အပြား ဆောင်ရွက်ခြင်းများပြုလုပ်ကြမည်ဟုကတိပြုကြသည်။

အဆာဖိတဖန်
ပြဋ္ဌာန်းချက်အပိုဒ်များ

နီၣ် ဂံၣ် (၁)

ပုၤကိးဂၤဒဲး အိၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်လၢ တၢ်သဘျုး အိၣ်ဝဲဒၣ်ဒီးသူးသ့ၣ်
လၢကပိၤဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ထဲသိးတုၤသိးအယံ တဂၤဒီးတဂၤကြး
ရူလိာ်မုာ်လိာ်အသးဒီးပုၤဝဲၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ.

အပိုၣ်ဒ် (၁)

လူသးတိုင်းသည် တူညီသောလူ့ဂုဏ်သိက္ခာဖြင့်သော်လည်း
ကောင်း၊ တူညီသောအခွင့်အရေးများနှင့်လွတ်လပ်ခွင့် များ ဖြင့်သော်
လည်းကောင်း မွေးဖွားလာသူများဖြစ်သည့်အတွက် အ ချင်းချင်း
လူ့ကျင့်ဝတ်နှင့်အညီ အပြန်အလှန် အသိမှတ်ပြုကာ လေး စား
စွာ ဆက်ဆံပြုမူသင့်သည်။

နီၵ် ဂံၵ် (၂)

ပုၤကိးဂၤဒဲးကြးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဒီးတၢ်သဘျုးခဲလၢ်လၢအဘၣ်တၢ်ကွဲးလီၤအီၤလၢတၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါအံၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.အလီၢ်တအိၣ်လၢတၢ်ကကွၢ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်လီၤဆိၣ်အမ့ၢ်ကလုာ်ဇုာ်, မ့ၣ်ခွါ, ကိုၣ်ဒီးတၢ်ဘျုးတၢ်ဘါသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

အပိုၣ် (၂)

လူတိုင်းသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့် အရေး ကြေ ငြာစာတမ်းတွင်ဖော်ပြသည့် အခွင့်အရေးနှင့် လွတ်လပ် ခွင့်တို့ကို ပိုင်ဆိုင်ခံစားခွင့်ရှိသည်။ လူမျိုး ကိုအ ခြေခံ ၍ ဖြစ်စေ၊ ယုံကြည် ကိုးကွယ် ရာဘာသာကို အခြေခံ၍ဖြစ်စေ၊ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကျား၊ မကိုအ ခြေခံ၍ဖြစ်စေ၊ ကွဲပြား ခြား နားသော နေရာဒေသကိုအခြေခံ၍ ဖြစ်စေ စသော အ ကြောင်းရာပေါ်အခြေခံ၍ ခွဲခြားခြင်းမရှိစေရ။

နိဂ္ဂံ (၃)

ပုဂ္ဂိုလ် အိပ်ဒီးအခွဲအယာ်လၢကအိပ်မူဘၣ်လၢအအိပ်ဒီးတၢ်
သဘျ့အခွဲအယာ် ဒီးတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအအခွဲအယာ်န့ၣ်လီၤ.

အပိုဒ် (၃)

လူသားတိုင်းသည် အသက်ရှင်ရန် လွတ်လပ်မှုအခွင့်အရေးနှင့် လုံခြုံ
စိတ် ချမှုအခွင့်အရေး များရှိသည်။

နီဂံ (၄)

ပုတဂါလ်လ်တံတဘဉ်းကဲကုအိဒီးဆါအိပူအိဘဉ်.

အပိုဒ် (၄)

မည်သူမဆို အခြားသူ၏ဘဝကို ချယ်လှယ်ချုပ်ကိုင်ခြင်း၊ ကျေး ကျွန် အဖြစ်စေခိုင်းခြင်း သို့မဟုတ် အရောင်းအဝယ်ပြုခြင်းတို့ ပြုလုပ် ပိုင်ခွင့်မရှိ။

နိဂုံး (၅)

ပုတကလါလါ တါတဘဉ်မအါမသီမဆူးမဆါအါ (မုတမု)စံဉ် ညဉ်အါဒ်အတမုပုကညီတကအသိးန့ဉ်ဘဉ်.

အပိုဒ် (၅)

မည်သည့်အကြောင်းအရာပေါ်တွင်အခြေခံ၍ မည်သူတစ်ဦး တစ် ယောက်ကိုမျှ မတရားညှင်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း၊ ရက်စက်ကြမ်း ကြုတ်ခြင်းနှင့် လူမ ဆန်စွာဂုဏ်ငယ်အရှက်ရအောင် ဆက်ဆံပြု မူခြင်း မပြုရ။

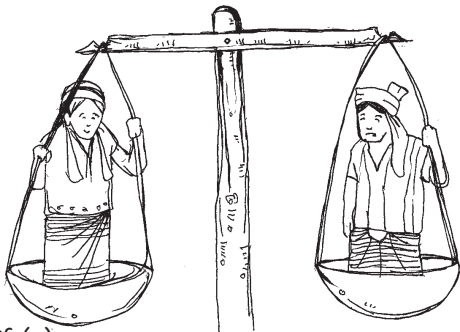

နီၵ် ကံ (၆)

ပုၤကိးဂၢၤဒဲးအိၵ်ဒီးအခွဲးအယၢ်လၢတၢ်ကဘၣ်သ့ၣ်ညါဟံၣ်ကဲအီၤ
ဒ်ပုၤကညီတဂၢၤအသိး လၢသဲစးတၢ်ဘျၢအမံၢ်ညါန့ၣ်လီၤ.

အပိၣ် (၆)

သက်ရှိလူသားတိုင်း မည်သည့်နေရာဒေ၊ မည်သည့် တိုင်းပြည် တွင်
မဆို လူသားတစ်ဦးကဲ့သို့သော အသိအ မှတ်ပြုခြင်းကို ခံယူ ပိုင်
ခွင့်ရှိသည်။

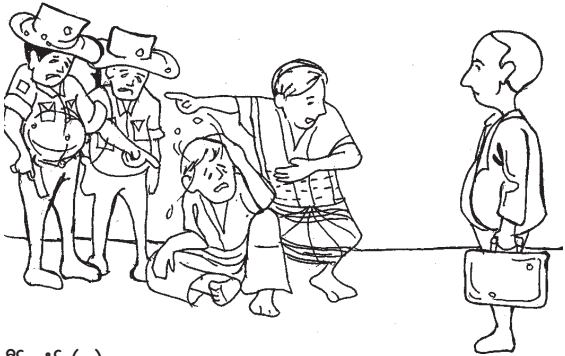

နီၵ် ဂံၵ် (၇)

ပုၤကိးဂၤဒီးအိၵ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ထဲသိးတုၤသိးလၢတၢ်ဘျၢသဲစးအ
မဲၢ်ညါ အိၵ်ဒီးအခွဲးအယၢ် လၢကဒီးန့ၢ်ဘၣ်သဲစးအတၢ်ကဟု
ကယၢ် ထဲသိးတုၤသိးလၢအတအိၵ်ဒီးတၢ်ကွၢ် မဲၢ် တၢ် ဘၣ်န့ၣ်
လီၤ.

အပိၵ် (၇)

နီၵ်တိုၵ်း၏စည်းမုၢ်စည်းကမ်းဥပဒေများ၏အကာအကွယ် ပေး
ခြင်းကိုလူသားတိုၵ်း တူညီစွာခံစားပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ ဆွေ မျိုးသား ချင်
ကိုအခြေခံ၍ဖြစ်စေ၊ ဘာသာရေးကိုအခြေခံ၍ဖြစ်စေ၊ ပ စွည်း ဥစ္စာ
ကိုအခြေခံ၍ဖြစ်စေ၊ မျိုးရိုးဇာတိကိုအခြေခံ၍ဖြစ်စေ (သို့) မည်
သည့် အ ကြောင်း အရာ တစ်စုံတရာကိုအခြေခံ၍ ဖြစ် စေ ဥပဒေ
အရအကာအကွယ်ပေးခြင်းကို ကွဲပြားစွာ ခံစားပိုင် ခွင့်မရှိစေရ။

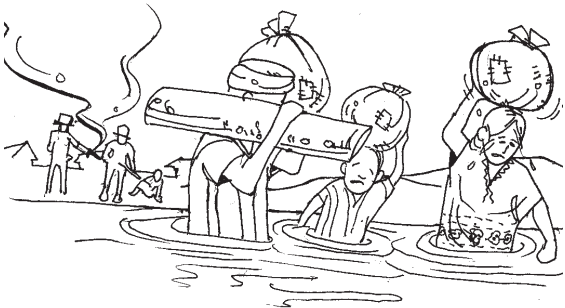

နိဂုံး (၈)

ပုလဲအဘတ်တံးမၤတရီတပါအတံးခွဲးတံးယံတဖၣ်အိၣ်ဒီးတံး
ခွဲးတံးယံလၢကဒီးန့ၣ်ဘၣ်သဲးအတံးကဟုကယံခိဖျိတံးလဲၤ
ဘၣ်ဆူထံကီၢ်စံၣ်ညီၣ်ကီၢ်န့ၣ်လီၤ။

အပိုဒ် (၈)

လူတိုင်းအတွက်ပေးထားသော အခြေခံအခွင့်အရေးများသည်
အကြမ်းဖက်ခြင်းခံရလျှင် ထိုသို့အကြမ်းဖက်မှုကြောင့် ဆုံးရှုံးနှစ် နာ
သွားသော နစ်နာချက်များအတွက် ဥပဒေနှင့်အညီ နိုင်ငံတော်တွင်းရှိ
စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာရှိသောတရားရုံးများတွင် ပြန်လည်ကုစားခွင့်နှင့်
သက်သာခွင့်တို့ကို ပြန်လည်ရယူရန် ခံစားခွင့် အခွင့်အရေးရှိသည်။

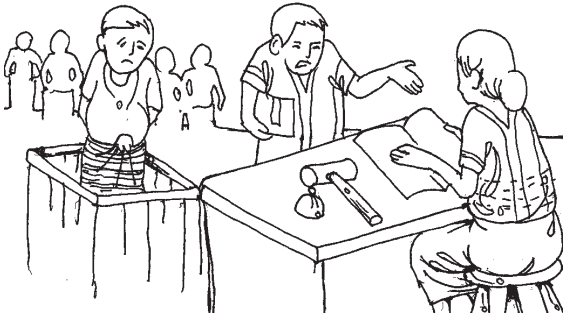

နီၵ် ဂံၵ် (၉)

ပုၤတဂၤလၢ်လၢ်တၢ်တဘၣ်တၢ်ဖိၣ်အီၤ, ပိၣ်တံၢ်ယၢ်အီၤလၢယိၣ်
ပူၤ (မ့တမ့ၢ်) ဟီထီၣ်ကွံာ်အီၤလၢထံကီၢ်အပူၤလၢအတဘၣ်ဘျိး
ဘၣ်ဒါဒီးသဲစးန့ၣ်ဘၣ်.

အပိုၣ် (၉)

မညၣ်သူမဆို တိုင်ပြည်တွင်းရှိ တည်ဆဲဥပဒေတရပ်ရပ်ကို ကြံ လေး
စွာ ချိုးဖောက်ခြင်း၊ ပျက်ကွက်ခြင်း၊ ကျူးလွန်ခြင်းမရှိပါက တစ်စုံတစ်ဦး
(သို့) အာဏာပိုင်များက လာ၍ထိုသူကို ဖမ်းဆီးခြင်း၊ ထောင်ချခြင်း၊
ပြည် နှင့်ဒဏ်ပေးခြင်း စသောအရေးယူ အပြစ်ပေးခြင်းကို မညၣ်သူတ
ဦး တယောက်ကမျှ မခံစားစေရ။

နီၵ် ဂံၵ် (၁၀)

ပှၤတဂၤလၢ်လၢ်လၢအဘၣ်တၢ်လိာ်ကွၢ်အီၤန့ၣ် အိၣ်ဒီးအခွဲးအ
ယၢ်တဲသိးတုၤသိး လၢကဒီးန့ၣ်ဘၣ်စံၣ်ညီၣ်ကွီၢ်အလီၢ်လၢအ
အိၣ်ဒီးတၢ်သဘျၤဒီးတကွၢ်ဒိၣ်ဆံးအါစ့ၤတၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

အပိုၣ်ဒ် (၁၀)

ရာဇဝတ်ကြောင်းအရ တရားစွဲဆိုခြင်းခံရသောသူ (တရားခံ) သည်
တရားစွဲဆိုသူ (တရားလို)နှင့်အညီ ဥပဒေအရပြဋ္ဌာန်းထားသော
အ ခွင့်အရေးများကို တရားရုံးရှေ့မှောက်တွင် တူညီစွာခံစား ပိုင်
ခွင့်ရှိသည်

ကညီ ကျိန် - မြန်မာဘာသာ

နီၣ် ကံ (၁၁)

ပှတဂလၢလၢလၢအဘၣ်တၢ်လိၣ်ကွီၢ်အီၤ လၢတၢ်ကမၣ်န့ၣ်
တၢ်ကဘၣ်ရူအီၤဂ့ၤဂ့ၤ တချးဒံးလၢတၢ်မၤကွၢ်အီၤတဖျါထီၣ်ဒံး
ဘၣ်တုၤလၢအဝဲတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်တအိၣ်ဖျါထီၣ်ဒံးအဝဲမ့ၢ်ပှမၤတၢ်
ကမၣ်တဂၤဒံးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ပှတဂဂ့ၤတဂဂ့ၤ တၢ်မၤကွၢ်အီၤ
မ့ၢ်တဖျါထီၣ်လၢအမၤကမၣ်တၢ်နီၣ်နီၣ်သၢပျၢၤဒီးတၢ်ဟံးန့ၢ်အရူ
တသ့ဘၣ်, မ့တမ့ၢ် အတၢ်ကမၣ်မ့ၢ်ဖျါထီၣ်တခိတၢ်ဟ့ၣ်အီၤတၢ်
ကမၣ်အါန့ၢ်ဒံးအမၤဝဲတသ့ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

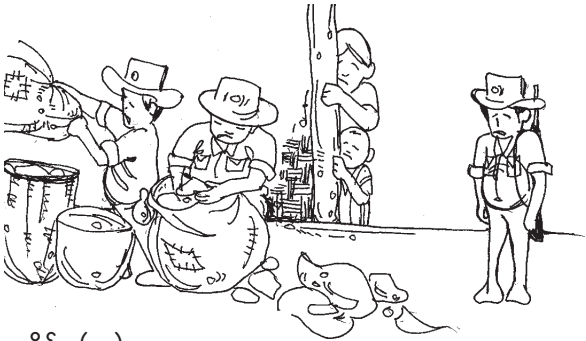

အပိုၣ် (၁၁)

မည်သူမဆို ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟု ထင်ရှားစီရင်ခြင်းမခံရသည့် အ
ချိန်အထိ ထိုသူကိုအပြစ်မဲ့သူဟု ယူဆရမည်။ မည်သူတစ်ဦး တ
ယောက်ကမျှ ဥပဒေအရပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်းမရှိပါကအပြစ်ပေး အ
ရေးယူခြင်းမခံစားစေရ။ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟု ဥပဒေအရ စစ် ဆေး
စီရင်ခြင်းထင်ရှားသည့်အခါတွင်လည်း ကျူး လွန် ခဲ့ သည့်ပြစ် ဒဏ်
ထက်ပိုမိုကြီးလေးသော ပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်းကို ခံစား ပိုင် ခွင့်မရှိ။

နီၵ် ဂံၵ် (၁၂)

တၢ်ဘျၢသဲစးကဘၣ်တြီဆၢဝဲတၢ်န့ၣ်လီၤမၤတံၢ်တၢ်ပှၤအတၢၤ
လၢ်လၢ်အနီၵ်ကစၢ်ကတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ, အဟံၣ်ဖိယီဖိဒီးအဟံၣ်အယီ
(မ့တမ့ၢ်) တၢ်မၤဘၣ်ဒိပှၤတၢၤလၢ်လၢ်အမံၤသ့ၣ်လၢကပီၤန့ၣ်လီၤ.

အပိုၣ် (၁၂)

လုံခြံၣ်ရေးအရ အခြားသူ၏ နေအိမ်အသိုက်အဝန်းတွင်း
ဝင်ရောက်ရှာဖွေခြင်း၊ မိသားစုတဦးဦးကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်း၊
စာရွက်စာတမ်း မှတ်တမ်းများကို ဝင်ရောက်မေ့နေ့က
ရှာဖွေသိမ်းစည်းခြင်း စသော အပြုအမူမျိုးသည် လူ့ဂုဏ်သိက္ခာကို
ထိခိုက်ညှိုးနွမ်းစေသော ဝင်ရောက်စွက်ဖက်စုံစမ်းခြင်းများအား
ဥပဒေအရ ပိတ်ပင်ထားရမည်။

ကညီ ကျိန် - မြန်မာဘာသာ

နီၣ် ကံ (၁၃)

ပုၤကိးဂၤဒဲး အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢကလဲၤထီၣ်က့ၤလီၤဒီးက
အိၣ် ကဆိးဝဲလၢအဝဲသ့ၣ်အနီၣ် ကစၢ်ထံ လီၤကီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.
ပုၤကိးဂၤဒဲးအိၣ်စ့ၢ်ကိးဒီးအခွဲးအယၢ်လၢကဟးထီၣ်လၢအဝဲ
သ့ၣ်ထံကီၢ်ပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ထံကီၢ်အဂၤအပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤဒီးကဟဲက့ၤန့ၣ်လီၤ
ဆူအဝဲသ့ၣ်အကစၢ်အထံအကီၢ်န့ၣ်လီၤ.

အပိုၣ်ဒ် (၁၃)

လူတိုင်းသည် မိမိ၏နိုင်ငံနယ်နမိတ်အတွင်း လွတ်လပ်စွာ သွားလာ
လုပ်ရှားပိုင်ခွင့်၊ ရွေးပြောင်းနေထိုင်ပိုင်ခွင့်နှင့်ပြည်ပနိုင်ငံများသို့ ထွက်
ခွာသွားလာပိုင်ခွင့်ရှိသည့်အပြင်မိမိ၏တိုင်းပြည်သို့ မိမိ၏ဆန္ဒအ
လျောက်ကြိုက်နှစ်သက်သည့်အချိန်တွင်ပြန်လာပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

ကညီ ကျိန် - မြန်မာဘာသာ

နီၵ် ကံ (၁၅)

ပုၤကိးဂၤဒဲးအိၵ်ဒီး တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢကကဲထီၵ်ဘၣ်ထံကီၢ်အ ထံဖိကီၢ်ဖိန့ၣ်လီၤ. ပဒိၣ်ပပုၤလၢအပတၢ်တဖၣ် ပံးန့ၢ်ကွံာ်ထံဖိ ကီၢ်ဖိ အတၢ်န့ၢ်ဘၣ်လၢအီၤ တသ့ဘၣ်အမဲာ်ညါ ဂ့ၢ်လီၢ်ကွံာ် တၢ် ခွဲးတၢ်ယၢ် လၢဆိတလဲကွံာ် ထံဖိကီၢ်ဖိ အတၢ်န့ၢ်ဘၣ် တသ့ ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

အပိၵ် (၁၅)

လူၤသာၤတိုင်းသည် နိုင်ငံတနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံသားအဖြစ် ခံယူပိုင်ခွင့် အ ခွင့်အရေးရှိသည်။ အာဏာပိုင်အစိုးရသည် ပြည်သူလူထု၏ နိုင်ငံ သားဖြစ်ခွင့်အခွင့်အရေးကို စွန့်လွှတ်ခြင်း၊ ငြင်းပယ်ခြင်းများပြုလုပ် ခြင်းမရှိစေရ။

နီၵ် ကံ (၁၆)

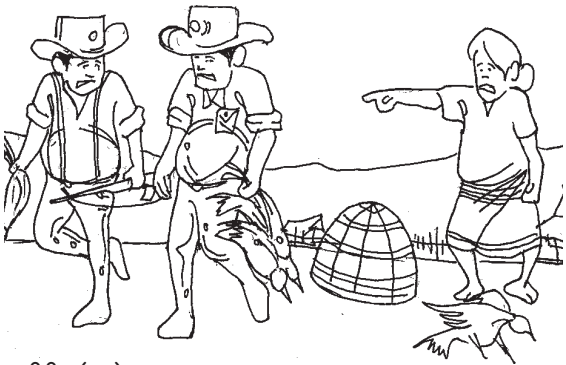
ပုၤလၢအဒိၣ်တုၣ်ခိၣ်ပဲၤ, ပိၣ်ခွါမ့ၢ်ဂ့ၤ ပိၣ်မုၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤအိၣ်ဒီးအါခွဲးအ
ယၢ်လၢကဒီးတ့ၣ်ဒီးဖျါအသး, ကထီၣ်ပုၢ်ဒီးပုၤတဂၤဂ့ၤတဂၤဂ့ၤ
လၢအဘၣ်သးဝဲ တၢ်တဘၣ်ကွၢ်မဲၣ်လၢကဘၣ်မ့ၢ်ထဲအကလုာ်
ဒၣ်ဝဲ, အထံဖိကီၢ်ဖိဒၣ်ဝဲ, အတၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါဒၣ်ဝဲဒီး ခွဲးယၢ်အိၣ်ဝဲ
ဒၣ်လၢကဟံအဖိအဂီၢ်စ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဒီးတ့ၣ်ဒီးဖျါအသး
သ့ထဲ လၢအဝဲသ့ၣ်သးလီၤပလိာ် လိာ်သးခံခီယၢ်ပၤဒီးအဝဲသ့ၣ်
အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ် ယၢ်တုၤသိးထဲ သိးလၢအတၢ်ထီၣ်ပုၢ် အပူၤ
န့ၣ်လီၤ.

အပိုၣ်ဒ် (၁၆)

အရွယ်ရောက်ပြီးသောယောက်ျားနှင့်မိန်းမတို့သည်လူမျိုးကိုသော်
လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံသားအဖြစ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ကိုးကွယ်
သည့်ဘာသာကိုသော်လည်းကောင်းအကြောင်းပြု၍ကန့်သတ်
ချုပ်ချယ်ခြင်းမရှိဘဲ မိမိဆန္ဒအလျောက်လက်ထပ်ထိန်း မြား နိုင်ခွင့်နှင့်
မိသားစုထူထောင်ပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ သတို့သားနှင့်သတို့သမီးနှဉ်းနှ
ဘက်လွတ်လပ်စွာသဘောဆန္ဒရှိမှသာလျှင်ထိန်းမြားခြင်းပြုနိုင်
သည်။ အကြင်လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းနေထိုင်စဉ်အတွင်း လက်
ထပ်ပေါင်းသင်းခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်သောကိစ္စရပ်များအားတူညီ စွာ
ခံစားပိုင်ခွင့်ရှိရမည်။

နီၣ် ဂံၣ် (၁၇)

ပုၤကိးဂၤဒဲးအိၣ်ဒီးအခွဲးအယာ် လၢကန့ၢ်ပၤဘၣ်အတၢ်စုလီၢ်ခိၣ်
ခိၣ်ဒီးတၢ်တဘၣ်ဟံးန့ၢ်ကွံာ်အတၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်တဖၣ်လၢအီၤလၢ
အတဘၣ်ဘျီးဘၣ်ဒါဒီးသဲးစးန့ၢ်ဘၣ်လီၤ.

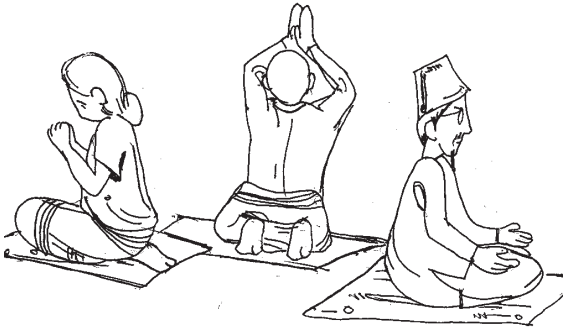

အပိုၣ် (၁၇)

လူတိုင်းသည် မိမိ၏ပစ္စည်းဥစ္စာအား ပိုင်ဆိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးရှိသည်။
ဥပဒေအရမဟုတ်လျှင် မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်ကမျှ မိမိ၏
ပစ္စည်းဥစ္စာပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကို ဆုံးရှုံးခြင်း၊ သိမ်းပိုက်ခြင်း ခံစားခွင့်မရှိစေရ။

နီၵ် ဂံၵ် (၁၈)

ပှၤကိးဂၤဒဲးအိၵ်ဒီးအခွဲးအယၢ်ဒီးတၢ်သဘူလၢကဆိမိၵ်တၢ်၊
ကစူၢ်ကနၢ်တၢ်တမံၤမံၤဒ်အဝဲသ့ၵ် အိၵ်ဒီးဝဲအသိးဒီးအိၵ်စ့ၢ်
ကိးဒီး တၢ်ခွဲး တၢ်ယၢ် လၢကဆိ တလဲ အတၢ်ဘူၵ် တၢ်ဘါ
ဒီးတၢ်စူၢ်တၢ်နၢ်န့ၵ်လီၤ.

အပိၵ် (၁၉)

လူတိုင်တွင်မိမိယုံကြည်နှစ်သက်ရာဘာသာတရားကို လွတ်လပ်စွာ
၆ ရွေးချယ်ပိုင်ခွင့်၊ ဘာသာပြောင်းခွင့် နှင့် လွတ်လပ်စွာကိုးကွယ်ပိုင်
ခွင့်ရှိသည်။

ကညီ ကျိန် - မြန်မာဘာသာ

နီၣ် ဂံၣ် (၁၉)

ပုၤကိးဂၤ အိၣ်ဒီးအခွဲးအယာ် လၢကဟ်ဖျါထီၣ်အတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်, ကဟံးန့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢပုၤဂၤအအိၣ်ဒီးကဟ့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢပုၤဂၤအအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

အပိုၣ်ဒ် (၁၉)

လူတိုင်းသည် မိမိ၏ထင်မြင်ယူဆချက်များကိုလွတ်လပ်စွာဖွင့်ဟပြောဆိုပိုင်ခွင့်နှင့် သဘောတရားအယူအဆများကို စည်းပူးလေ့လာပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

နီၵ် ကံ (၂၀)

ပုၤကိးဂၤ အိၵ်ဒီးအခွဲးအယာ် လၢကထံၵ်လိာ်အိၵ်ဖှိၵ်သကိး (မ့ တမ့ၢ်) ဟ်ဖှိၵ်ထီၵ်လိာ်သးဃုာ်ဒီးပုၤအဂုၤအဂၤသ့ၵ်တဖၵ်လၢ တၢ်မုာ်တၢ်ခုၵ်အပူၤဒ်အဝဲသ့ၵ်အတၢ်ဘၵ်သးအသိးန့ၵ်လီၤ. ပုၤ တဂၤလၢ်လၢ် တၢ်တဘၵ်မၤဆူၵ်အီၤလၢအကန့ၵ်လီၤလၢတၢ်က ရၢကရိတခါခါအပူၤဘၵ်န့ၵ်လီၤ.

အပိုၵ် (၂၀)

လူတိုင်းသည် အေးချမ်းစွာ စုဝေးနိုင်ခွင့်နှင့် ဖွဲ့စည်းနိုင်ခွင့် လွတ် လပ် မှုရှိသည်။ မည်သူတိုင်းတယောက်ကမျှအသင်း အဖွဲ့တခုခုသို့ ဝင် စေရန် အတင်းအကြပ်ပြုခြင်းမခံစေရ။

ကညီ ကျိန် - မြန်မာဘာသာ

နီၵ် ကံ (၂၁)

ပဒိၵ်ပပှၵ်လၢအပတၢ်တဖၵ် ကဘၵ်ဟဲခိဖျိတၢ်ယုထၢထီၵ်အီၤလၢ
ကမျၢၵ်အတၢ်ဘၵ်သးန့ၵ်လီၤပှၵ်ကိးဂၤဒီးအိၵ်ဒီးအခွဲးအယၢ်လၢ
ကန့ၵ်လီၤမၤတၢ်လၢထံကီၢ်ပဒိၵ်ပပှၵ်အတၢ်ဖံးတၢ်မၤအပူၤလၢအနီၵ်
ကစၢ်ဒၵ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤဒီးခၢၵ်စးလၢအဘၵ်တၢ်ယုထၢထီၵ်အီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ ဒီး
ဒီးန့ၵ်ဘၵ်ထံကီၢ်အတၢ်ဘျူးဖျိၵ်ထဲသိးတုၤသိးသ့ဝဲလီၤ.

အပိၵ် (၂၁)

နီၵ်ငံတော်အစိုးရသည်ပြည်သူလူထုတို့မှမိမိဆန္ဒအတိုင်း
လွတ်လပ်စွာရွေးချယ်တင်မြောက်လိုက်သောပြည်သူ့ကိုယ်စား
လှယ် တော်များဖြစ်ရမည်။ နီၵ်ငံသားတိုင်းသည်မိမိကိုယ်တိုင် စိတ်
ပါဝင်စား၍အစိုးရဝန်ထမ်းအဖြစ်(ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းအဖြစ်)ဝင်
ရောက် လုပ်ကိုင်လိုလျှင်ဝင်ရောက်နိုင်ရန်တူညီသောအခွင့်အရေး ရှိ
စေရမည်။

နီၵ် ကံ (၂၂)

ပုၤကိးဂၤဒဲးဒိအမ့ၢ်ပုၤတၢၢ်အဖူၣ်အထၢတၢၢ်အသိး အိၣ်ဒီးအ
ခွဲးအယၢ်လၢကဒိးန့ၢ်ဘၣ် အထံကီၢ်ပဒိၣ် ဒီးထံဂုၤကီၢ်ဂၤတဖၣ်
အတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤဒိးသိးအဝဲသ့ၣ်ကအိၣ်မူဘၣ်လၢတၢ်အိၣ်မူ
လၢအဂ့ၤဒီးတၢ်ဖျိၣ်တၢ်ယၢ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

အပိုၣ် (၂၂)

လူတိုၣ်းသည် နိုင်ငံတော်အစိုးရနှင့်နိုင်ငံတကာ၏အားပေးမှုညီ
ထောက်ပံ့မှုဖြင့်ဆင်းရဲဒုက္ခမှဝေးကာလုံလောက်သောလူမှုဖူလုံရေး
နှင့်လူနေမှုအဆင့်အတန်းကိုခံစားပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

ကညီ ကျိန် - မြန်မာဘာသာ

နီၤ ဂံၤ (၂၃)

ပုၤကိးဂၤဒဲး အိၣ်ဒီးအခွဲးအယာ်လၢကအိၣ်ဒီးတၢ်ဖံးတၢ်မၤ, ကလု
ထၢအတၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢအကြးအဘၣ်ဒီးကဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်အဘူးအ
လဲလၢအကြးအဘၣ်ဒီးအတၢ်မၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤကိးဂၤဒဲးအိၣ်ဒီးအခွဲး
အယာ်လၢအကဒုးအိၣ်ထီၣ်ပုၤမၤတၢ်ဖိစၢ်ဖိၣ်ကရၢ (မ့တမ့ၢ်)ကန့ၣ်
လီၤဟံၣ်ယုၣ်လၢပုၤမၤတၢ်ဖိစၢ်ဖိၣ်ကရၢအပူၤန့ၣ်လီၤ.

အပိုၣ်ဒ် (၂၃)

လူတိုင်းသည် မိမိတို့ကြိုက်နှစ်သက်ရာ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း
အလုပ်ကိုလွတ်လပ်စွာရွေးချယ်ပိုင်ခွင့်နှင့်တူညီသောလုပ်အားအ
လျှောက်ခံစားခွင့်ရှိစေရမည့်အပြင်၎င်းလုပ်အားခသည်အခြေခံလူ
နေမှုအဆင့်အတန်းကိုဖူလုံစေရမည်။ လွတ်လပ်စွာမိမိဆန္ဒ အလျှောက်
အလုပ်သမားအစည်းအရုံးများအတွင်းပါဝင်ခွင့်နှင့်ပူပေါင်းဆောင်
ရွက်လက်တွဲလုပ်ခွင့်ရှိသည်။

နီၼ် ဂံၼ် (၂၄)

ပုၼ်ကိးဂၢၤဒဲး အိၼ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ ကအိၼ်ဘျးဘၼ်ဒီးကမၤ
ဘၼ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤန့ၼ်ရံၼ်လၢအကြၢးဝဲဘၼ်ဝဲဒီးကဒီးန့ၼ်ဘၼ်နံၤသ
ဘျုးလၢအအိၼ်ဒီးတၢ်ဘျးတၢ်လဲန့ၼ်လီၤ.

အပိုၼ် (၂၄)

လူတိုၼ်းတွၼ် လျှော်ကန်သၼ်မြတ်သော အလုပ်ချိန်ရရှိခွင့်နှင့် အခါ
အားလျော်စွာ သတ်မှတ်ထားသည့် အားလပ်ရက် များပါ ဝင်သည့်
အနားယူခွင့်နှင့် အားလပ်ခွင့် ခံစားပိုင်ခွင့်ရှိသည်

ကညီ ကျိန် - မြန်မာဘာသာ

နီၣ် ဂံၣ် (၂၅)

ပုၤကိးဂၤဒဲး အိၣ်ဒီးအခွဲးအယၢ်လၢအကအိၣ်ဒီးအတၢ်အိၣ်မူအ
ပတီၢ်လၢအယံလၢ, ဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတၢ်ကဟုကယၢ်
လၢအနီၣ်ကစၢ်ဒီးဟံၣ်ဖိပီဖိအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်တကြၢးလဲၤက
ဟ်အီၤဖဲလၢအဝဲဆိက့ဆါဘီအခါ, တၢ်မၤတအိၣ်အခါ, မံၤတုၣ်
ပှၢ်တီၤအခါ,အိၣ်ကမဲအခါဒီးဖဲအဝဲလိၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤနီၣ်နီၣ်အခါ
ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.မိၢ်ဒီးဖိသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဒီးအခွဲးအယၢ်လၢကဒီးန့ၣ်
ဘၣ်တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲလီၤလီၤဆိဆိန့ၣ်လီၤ.

အပိုၣ် (၂၅)

မညၢ်သူမဆို သင့်တော်လျောက်ပသည့် လူမှုရေးအ ထောက် အပံ့
များကို မကျန်းမမာဖြစ်သောအခါ၊ အလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်သောအခါ၊
အသက်အရွယ် အိုးမင်းလာသောအခါ၊ ကိုယ်အင်္ဂါ မစွမ်း မ သန်
ဖြစ်သောအခါ၊ မုဆိုးမဖြစ်သောအခါ စသောအ ခြေအနေ အောက်
တွင် နေထိုင်စားသောက်နိုင် ရေးအတွက်နှင့် လုံခြုံစိတ်ချမှုအတွက်
လိုအပ်သည့် လူမှုရေးအထောက်အပံ့များ၊ အကူအညီများကို
ရယူခံစားပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ မိခင်နှင့်ကလေးကို အထူးစောင့်ရှောက်
အကူအညီပေးရေးလုပ်ငန်းများတွင် တရားဝင်ထိမ်းမြားခြင်းမရှိပဲ
မွေး ဖွားလာသော ကလေးနှင့်မိခင်များကို သမရိုးကျ မိခင်နှင့် က
လေး များနည်းတူ အကူအညီပေးခြင်း စောင့်ရှောက်ခြင်း တို့ကို
တန်းတူ ရယူခံစားပိုင်ခွင့်ရှိစေရမည်။

နီၵ် ဂံၵ် (၂၆)

ပှၤကိးဂၤဒဲးအိၵ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢကဒီးန့ၵ်ဘၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်
ကူၣ်သ့န့ၣ်လီၤ.တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့န့ၣ်တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်ကလီၤအီၤ
အစ့ၤကတၢ်တီၤဖုၣ်ကိၣ်ပတီၢ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢအ
တီၤထီတဖၣ်တၢ်ကြၢးဟ့ၣ်ဝဲဒၣ်ဆူပှၤလၢအလီၢ်အိၵ်ဝဲလၢကန့ၢ်
ဘၣ်ဝဲတဖၣ်လၢအပူၤဖျဲးဒီးတၢ်ကွၢ်တလီၤတၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကူၣ်
ဘၣ်ကူၣ်သ့ကြၢးမ့ၢ်တၢ်လၢအဖးဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်စ့ၢ်ကိးပှၤကညီ
တၢ်အိၵ်မူဒီးမၤအါထီၣ်တၢ်ယူၣ်ယီၣ်ဟ်ကဲပှၤဂ့ၢ်ဝီခွဲးယၢ်ဒီးတၢ်သ
ဘျ့တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.မိၢ်ပၢ်တဖၣ်အိၵ်ဒီးအခွဲးအယၢ်လၢကဃုထၢတၢ်
ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အပတီၢ်လၢအဖိအလံၤတဖၣ်ကြၢးဒီးန့ၢ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ်
လီၤ.

အပိုၣ် (၂၆)

လူတိုၣ်းတွၣ် လွတ်လပ်စွာပညာ ဆည်းပူးသင်ယူပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ အ
နည်း ဆုံးမူလတန်းအခြေခံပညာ သင်ကျောင်းများကို အခမဲ့ သင်
ယူ ခွင့်ရစေပြီး ပညာရေးတွင် အရေအချင်းကိုအခြေပြု၍ တူညီ
သော အခွင့်အရေး များရှိစေရမည်။ ပညာရေးသည် လူသား တို့
၏ ဘဝတိုးတက်မှု၊ အခြေခံလွတ်လပ်မှုနှင့် အခွင့်အရေးများကို မြင့်
တင်သောအခြေခံမှ ရည်ရွယ်၍ သင်ကြားစေရမည်။ မိဘများသည်
မိမိတို့ကလေးများ ၏ရှေးရေးအတွက် သင်ယူရမည့်ပညာ အ
မျိုးအစားများကို ရွေးချယ် နိုင် ခွင့် အခွင့်အရေးရှိသည်။

ကညီ ကျိန် - မြန်မာဘာသာ

နီၵ် ဂံၵ် (၂၇)

ပှၤကိးဂၤဒဲးအိၵ်ဒီး အခွဲးအယၢ်လၢကပၵ်ယုၵ်ပၵ်ဂီၢ်လၢပှၤတ
ဝၢအတၢ်ဆဲးတၢ်လၢအတၢ်အိၵ်မူအပူၤန့ၵ်လီၤ. ပှၤလၢအဆိက
မိၵ်ဒုးအိၵ်ထီၵ်တၢ်တမံၤလၢလၢဒ်အမ့ၢ်(လံာ်မ့ၢ်ဂ့ၤမ့တမ့ၢ် တၢ်တု
ထီၵ်တၢ်တမံၤဂ့ၤတမံၤဂ့ၤလၢအဘၵ်တၢ်ကူၵ်ကဲထီၵ်အီၤ)န့ၵ်အိၵ်
ဒီးအခွဲးအယၢ်လၢကဒီးန့ၢ်ဘၵ်တၢ်ဘျူးတၢ်ဖျိၵ်န့ၵ်လီၤ.

အပိၵ် (၂၇)

လူတိုင်းသည် မိမိ၏ကိုယ်ပိုင်ညာဏ်ဖြင့် ကိုယ်ပိုင်ယဉ်ကျေးမှုကို
လွတ်လပ်စွာ တီထွင်ဖန်တီးနိုင်ခွင့်ရှိသည်။ မိမိ တည် ထွင် ဖန်တီး
လိုက်သော စာပေ (သို့) သုခုမအနုပညာ လက်ရာများသည် အ
များ အကျိုးအတွက် ဖြစ်ထွန်းစေရမည်။

နီၵ် ကံ (၂၈)

ပုၤကိးဂၤဒဲး အိၵ်ဒီးအခွဲးအယာ်လၢကအိၵ်ကဆိးဘၵ်လၢပုၤတ
ဝၤဒီးထံဂုၤကီၢ်ဂၤအတၢ်သိၵ်တၢ်သီအဖီလၢလၢအဟ့ၵ်အဝဲသ့ၵ်
အခွဲးလၢကအိၵ်ဒီးတၢ် ခွဲးတၢ်ယာ်ဒီးတၢ်သဘျုးလၢအဘၵ်တၢ်
ကွဲးလီၤအီၤလၢလံာ်ဘိးဘၵ်ရၤလီၤတဘျီအံၤအပူၤလၢလၢ
ပွဲၤပွဲၤန့ၵ်လီၤ.

အပိုၵ် (၂၈)

လူတိုင်းသည် မည်သည့်လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင်မဆို နေထိုင်နိုင်ခွင့်ရှိပြီး
ဤအပြည်ပြည်ဆိုင်လူ့အခွင့်အရေးကြေငြာစာတမ်းတွင်ဖော်ပြ
ထားသည့်အခွင့်အရေးများနှင့် အခွင့်အလမ်းများကိုခံစားခွင့်ရှိသည်။

ကညီ ကျိန် - မြန်မာဘာသာ

နီၵ် ဂံၵ် (၂၉)

ပုၤကိးကၤဒဲးသူအနီၵ်ကစၢ်တၢ်ခွဲတၢ်ယၢ်သ့ဒီးကဘၣ်လူၤဟီၣ်ထွဲတၢ်မၤနီၣ်ယၢ်တၢ်ခွဲတၢ်ယၢ်အဆၢဒဲးသဲစးဟ်လီၤဝဲအသိးဖဲဒၣ်တၢ်မၤနီၣ်ယၢ်တၢ်အဆၢတဖၣ်အံၤဘၣ်တၢ်ဟ်လီၤအိၣ်ဒဲးသိးကဟ်ပနီၣ်ဒီးဟ်ကဲပုၤကၤအတၢ်ခွဲတၢ်တၢ်ယၢ်ဒီးတၢ်သဘျုးန့ၣ်လီၤ။

အပိုၣ် (၂၉)

လူတိုၣ်းသည် မိမိ၏အခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များကို သုံးစွဲရာတွင် အခြားသူများ၏ အခွင့်အရေးများနှင့် လွတ် လပ် ခွင့် များကို ထိခိုက်နှစ်နာခြင်းမရှိအောင် သတ်မှတ်ထားသည့် အခြေခံမူများနှင့် စံချိန်စံနှုန်းအတိုင်း လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် ကျင့်သုံးရမည်။

နီၼ် ဂံၼ် (၃၀)

ထံကီၼ်ပဒိၼ်ပပုၼ်, တၼ်ကရၼ်ကရီ မ့တမ့ၼ် ပုၼ်တဂၼ်လၼ်လၼ်လၼ်အ
မၼ်ကမၼ်တၼ်လၼ်အပၼ်ယုၼ်လၼ်လံၼ်ဘိးဘၼ်ရၼ်လီၼ်တဘျီအံၼ်အ
ပုၼ်ဒ်သိးကဘၼ်ဒိပုၼ်ဂၼ်အခွဲးတၼ်ယၼ်ဒီးတၼ်သဘျီအဂီၼ်တသ့လ့ၼ်
တက့ၼ်ဘၼ်န့ၼ်လီၼ်.

အပိုၼ် (၃၀)

နီၼ်ငံတော်ပိုင်အစိုးရများသော်လည်းကောင်း၊ လူပုဂ္ဂိုလ်တဦးတ
ယောက်သို့မဟုတ်လူအုပ်စုဖြင့် သော်လည်းကောင်းမိမိအကျိုး စီး
ပွားကိုကာကွယ်ရန်အတွက်ဤကြေငြာစာတမ်းပါအခွင့်အရေး များ
နှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များကို တစ်ဦးတစ်ယောက်ပိုင် အခွင့် အရေးအဖြစ်
ခုတုံးလုပ်၍အခြားသူများ၏အခွင့်အရေးများနှင့်လွတ်လပ်ခွင့် များကို
မတရားနှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းသော အပြုအမူမျိုး ပြုလုပ်ပိုင်ခွင့် မရှိစေရ။

